

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo nara-
du vodnik!

Izbeja vsake srede.

Marečnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta " 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inozemski po tarifu. - Po-
meniti vprašanjem naj
se priloži zneske za od-
govor. — Nebrankirane
plačila se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojege dela in
marljivosti!

Redakcija se ne
vzdržuje. — Pisma in
toli se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kelečevski
ulici št. 7. — Telefon
inštr. št. 2306. — Rašna
pri poštni branki
št. 14104.

Kmetско-demokratska koalicija.

Lansko leto 17. aprila je prišla na krmilo v naši državi vlada g. Vukičevića. To se je zgodilo na precej neparlamentaren način. Zgodilo se je to proti volji vseh oficijelnih vodstev celo tistih strank, ki so sestavile vlado. Da še več. Vlada, sestojeca iz pripadnikov obeh srbijanskih strank, je celo pričela preganjati svoje najmočnejše ljudi. Kaj so vse počeli vladni radikali proti glavnemu odboru, torej oficijelnemu vodstvu svoje stranke in kaj vse demokrati ministri proti svojemu šefu g. Davidoviću. Na proskripcijski listi za uničenje pa je bil med ostalimi strankami tudi g. Korošec. Kar javno se je agitiralo za četrti stranko in se zanjo snubilo. Med prvimi, ki so se ustrašili novega vetra, je bil oče Korošec, ki je omahnil resignirano, sklenil blejski pakt in ga po volilnih shodih prikazoval za veliko moдрost. G. Vukičević pa je vodil volitve. Vodil macedonsko, turško in madžarsko. Rezultat ni izostal, a ni bil popolnoma zadovoljiv. Zato so te volitve proglasili šele za začetek. Grozili so z novim volilnim zakonom ter novimi volitvami, ki naj decimirajo še tisto malo opozicijo, kolikor je vlastodržci niso mogli podreti v prah pri prvem zaletu. Opozicija je bila maloštevilna: Narodni seljaški klub (63 poslancev), sam. demokratijski klub (22 poslancev) ter zemljoradniki (8, sedaj 9 poslancev). Vse ostalo se je priklonilo vladinemu teletu. Opozicija pa je bila slaba še posebno zato, ker so bile še te tri stranke med seboj sprte, skregane in zasovražene. Vlastodržci pa so divjali misleč, da ne bodo nikoli ob moč, ker je med njihovimi nasprotniki tak prepad, da ne more nikoli priti do zblizanja in da se jim od te strani nikoli ni bati enotne fronte, skupnega močnega nastopa. Poleg beograjskih cincarijev je bil o tem posebno živo prepričan g. Korošec. Zato je režim divjal ne samo do volitev, ne samo ob volitvah, nego še bolj po volitvah. Če je imel pogum poteptati parlamentarizem, zaničevati in prezirati pravo narodno voljo, ali je čudno, če je pričel teptati zakone, politično svobodo ter pričel uvajati tudi v prečanskem delu države pravo balkansko cincarsko strahovlado. O ravnopravnosti ni sledu, podelili so nas na dve vrsti: prečani da plačujemo, Srbijanci da gospodarijo in uživajo. Ne vsi, toda cincarski vlastodržci. Deveto leto

skupnega našega državnega življenja se je končalo in naš tov. dr. Krajač je z uradnimi številkami dokazal, da »prečani« (to je Slovenci, Hrvati in Srbi na Hrvatskem ter v Banatu) plačujemo tri četrtine vseh državnih dajatev, nazaj za svoje gospodarstvo pa dobivamo komaj komaj eno pičlo četrtino.

Ali se je moglo zgoditi v težkih trenutkih kaj bolj naravnega, nego to kar se je zgodilo? In tako sta se našla Narodna seljaški klub in Samostojno-demokratijski klub na isti poti. V prvem so predvsem zastopniki Hrvatov iz vseh hrvatskih pokrajin, dva Črnogorci in dva Slovenci, v drugem pa predvsem zastopniki prečanskih Srbov iz Like, Srema, Banata ter Hrvatje in Slovenci. Zastopniki, torej vseh ponižanih in zapostavljenih, izmozgavanih in izkoriščanih. Oboji so morali takoj uvideti kaj jih čaka in kam bo prišlo prečansko ljudstvo pa tudi cela država, če se temu ne napravi konec. In vsi poslanci obeh klubov pod pametnim vodstvom Štefana Radića in Svetozara Pribičevića so uvideli, da zahtevajo skupni interesi naših volilcev skupen nastop, enotno obrambo. In tako je prišlo do kmečko-demokratske koalicije, do zveze obeh parlamentarnih klubov, do enotnega nastopa obeh strank. Nasprotniki so se uplašili. In če bi politično neorientirana javnost ne uvidela nobenih drugih dobrih argumentov za ta nastop, opozarjam le na strah nasprotnikov. Ta je tako velik, da postajajo že smešni. Cincarija je razburjena, laže, intrigira, blati, sika kakor kača če ji stopiš na rep. V tem delu ji kaj nerodno pomaga naša SLS. Z isto ljutostjo napada kmečko-demokratsko koalicijo, kakor beograjska cincarija, ali kar je še bolj žalostno: z isto glupostjo. Gospodje od SLS roko na srce in odgovorite najpoprej potihoma sami sebi: ali ni vaše mesto v kmečko-demokratski koaliciji? In zlasti če ste res Slovenci in res ljudska stranka? In če je bilo vse tisto vsaj deloma res, kar ste zadnjih sedem let pisali in govorili? Seveda, če vam je res samo za svojo ozko strankarsko zagrizenost, za bornih par koritarjev, ki so balast vsake politike, potem nadaljujte! Konec bo prej ali slej za nas razveseljiv!

SLS odkrito in pošteno vabim na pravo pot, pa tudi še pravočasno! Samo v kmečko-demokratski koaliciji more SLS zastopati Slovence. V

sedanji zvezi jih more in mora samo izdajati. To bo pa prej ali slej uvidel vsak Slovenec, tudi poslednji Korošec volilec in zakaj bi vodstvo SLS tega ne spoznalo pa tudi ne priznalo poprej. Napake popravljati ni sramota, v njih vstrajati pa je blaznost.

Če pa SLS res ne more več nazaj na pravo pot, pa naj vsaj ne naseda takim glupim frazom, ki so sicer za cincarje rentabilne, a za nas vse prečane naravnost pogubonosne. In nič drugega kakor cincarske fraze so, da se »z Radićem ne more«, ali pa da »se hoče Pribičević samo rehabilitirati, potem bo pa spet udaril po Hrvatih?« ali: »Pribičević je pokleknil pred Radićem« ali pa »Pucelj je omahnil pred Žerjavom.« Med nami ni nihče nič pokleknil nič omahnil, nič popustil, nego smo se kot poštene stranke združili in sporazumeli, da hočemo skupno izvršiti dober del skupnega dela. Predvsem, da rešimo in ohranimo parlamentarizem. Brez naroda ali proti njegovi volji ne bomo nikdar več pustili vladati naroda. Hočemo popolno ravnopravnost v dolžnostih in pravicah. Nečemo nadvladanja ene pokrajine nad drugo, ne enega naroda nad drugim. Iz javne uprave mora strankarska pripadnost, korupcija in nesposobnost. Režim se mora izmenjati iz temelja, krivci za sedanje razmere pa na zatožno klop!

To je najkrajše povedan program kmečko-demokratske koalicije. In še le, če smo to dosegli, moremo govoriti o začetkih poboljšanja gospodarskega stanja, katerega država tako težko čaka, da se že davi. Za to in tako delo smo se sporazumeli in kakor začetki kažejo v tej težki borbi, gre delo dobro izpod rok. Le vedno nasprotnike poglejte! Obveže, ki smo jih obojestransko prevzeli, hočemo lojalno in močito držati, navzlic vsem klevetam

in intrigam združenih nasprotnikov. Cilj je tako vzvišen, smoter tako svet in namen tako blagoslovljen, da nas od tega ne odvrne nobena sila. Osemletne skušnje so nas izučile, da smo na pravi poti. Narod bo kmalu, kmalu uvidel, koder še ni, da samo ta pot vodi v boljšo bodočnost. Uvidevam, da je ponekod zaradi lokalnih prilik še malo razumevanja ali pa vsaj še hladnoča za novo misel, toda to so malenkosti, ki se morajo umakniti velikim stvarim. Razumem človeške slabosti, na katerih vsi Adamovi potomci bolehamo in težko je takoj iz borbe v prijateljstvo. Vsaj nekaterim! Meni ne, vsaj za koristi naroda ne! Nadalje pa treba pomisliti, če smo se do predvčerajšnjim še borili kot ostru nasprotniki, da smo to borbo vselej vodili junaško in moško za principe in program, junaki in možje pa imajo vsak trenutek tudi pravico, da si podajo roke in si pogledajo v oči. Tudi klerikalne agitacije, da smo se »združili« v eno stranko, da zato naše stranke ni več, so navadne klerikalne barbarije, v kolikor to niso tudi še od cincarijev nalezli. Slovenska kmetijska stranka in Samostojno-demokratska stranka ostaneta še naprej samostojni stranki s svojimi vodstvi in s svojimi organizacijama in svojimi pristaši, le delati hočemo skupno in mesto medsebojnih udarov hočemo s skupno močjo udariti v Beogradu po cincariji, doma pa po klerikalcih, če ne pridejo takoj do pameti in na našo stran, kakor vleva korist slovenskega naroda. Vsak ostane pri svojem. Le kakor bi se po domače reklo: vsak svoj par konj smo skupaj napregli, zato da bomo lažje orali, da bo brazda globočja in pridelek boljši. Vsak pa bo še naprej skrbel za svoje konje.

V tem duhu pozivljam vse prijatelje ob novem letu na novo delo!
Ivan Pucelj.

Za naš tisk.

Ako pogledamo okrog sebe, vidimo, da naše nasprotne stranke imajo organizirano močno tiskovno propagando, katera v največjih, najvažnejših političnih in gospodarskih momentih odloča o sedanjosti in bodočnosti našega kmetijskega življenja.

Mi smo nasproti njim v tem oziru prav majhni, nimamo lastnih tiskarn, nimamo dnevnikov, ne toliko izobražencev, kateri bi nas podpirali v vseh mogočih vprašanjih in potrebah, vendar imamo nekaj, s čimur se vse nasprotne stranke ne morejo pohvaliti, dičiti, in to je

naša zdrava, pravična, resnična in poštena kmečka ideja.

To kmečko idejo zastopa že deseto leto naš »Kmetijski list«. Kdor je pazno in vestno zasledoval ves naš pokret od početka, je prišel do spoznanja, da je kot tednik prav dobro izpolnjeval dolžnosti ter tako duševno dvigal kmečko ljudstvo, da bi ne klonilo pred svojimi nasprotniki. Žalibog ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike in čimboljša je, tem več jih ima, vkljub vsemu temu, naše število raste. Kako lahko se je pogovarjati z možmi, kateri čitajo naš list, kako

zasledujejo vse važnejše politične dogodke, bistroumno vse razsojajo in kadar so bili oni kritični momenti, da je ta ali oni preskočil k gosposkim strankam, takrat so izražali svoje misli v svojem tedniku ter jih obsojali.

In naša »Gruda«. Tudi ona je vestno izpolnjevala svojo začrtano nalogo, katero je v prvi številki svoje izdaje v uvodniku na »Na pot« obrazložila, zakaj in komu je namenjena. Pod zastavo »Grude« se zbira in se bo zbiral naš mlajši rod ter se pripravljaj, da zavouje zmago v najbližnji bodočnosti, katero je pričel Matija Gubec, ovekovečil že Aleksander Stambolijski, vrše isto nalogo Radić, Pucelj in drugi.

Kmetijska tiskovna zadruga pa pošilja med kmečko ljudstvo svoje koledarje in knjige, katere so prežete z našo idejo, istofako tudi se v gospodarskem oziru dvigne podeželje in tako na vseh poljih osvobodi. Tudi izdana povest »Stara pravda nekdanj« je pridobila že marsikaterega v naš krog. Kaj sličnega bi se moralo večkrat izdati.

Naši politični nasprotniki od obeh strani, klerikalci in demokratje na vsak korak ovirajo naš tisk, da bi se razširil, vsako sredstvo jim je dobro došlo, demokratje kaj radi dostavljajo, saj je vse eno ali ste tu ali tam, saj delamo za kmeta, se prilizujemo, kakor maček, kadar bi rad kos mesa. Klerikalci so pa vzeli v najem prižnice in spovednice, pač vse verske obrede, če treba proglasijo naše ljudi za brezverce, jih strašijo, da ne bodo na blagoslovljeni zemlji pokopani itd. Kdor ni duševno zadosti dobro vzgojen, pri tem mešanju vere z politiko in tega pravilno ne raztolmači, ta omahne in jim pokorno sledi. Toda tudi v tem

oziru se boljša. Pri zadnjih občinskih volitvah, ko so se klerikalni in demokrati voditelji bratili, dekani z advokati, ko so agitirali za demokrate duhovniki ter jim so klerikalni volilci sledili nasproti čistim klerikalcem, pa če se jih danes vpraša, zakaj so to naredili, dobiš odgovor: »Saj vsak voli kakor hoče, tu ni nobenega greha.« Boste videli, da se bodo še vsi kmetje pridružili nam, kakor so se na občnem zboru »Kmetijske družbe«, ko so glasovali z nami proti sklepom beograjske in oblastnih skupščin.

Naloga naših pristašev je, da širijo po vaseh in trgih naš tisk, to je najvažnejše misijonsko delo. S tem, da mnogo ljudi čita o delu in razmahu naše misli, se nam bodo vsi ti pridružili. Kdor je preživel zadnje svetovno vojno, ta ve, da so se zrušila mesta, trgi in vasi, narodi bili preganjani, trpeli grozote in uničevanja, le zemlja je ostajala vedno sveža in čila, da je komaj čakala, da se je vrglo seme, da je mogla spet roditi.

Zato kmetje, kakor je večna naša zemlja naša mati, in z prvim zemljanom je bil rojen naš pokret, z današnjim časom pa, ker so se v naše žulje, naše delo zarili razni nepridipravi ter nas izkoriščajo, moramo s podvojeno silo iti na delo, da razširimo naš »Kmetijski list«, »Grudo«, in knjige »Kmetijske tiskovne zadruge« v slednjo kmečko hišo, da ponesejo nauk »Svobode« vsem, ki žive v lepi slovenski zemlji.

Ne smemo se bati zamere ne enih ne drugih, čeprav bodo metali kar bodo mogli po nas, vse to nas ne sme motiti, tudi solnce ne more zaustaviti kakšen paglavca, kadar vzhaja izza gor.

Zato že v tem mesecu razširjajmo naš tisk. A. J. k.

Naša velika napaka.

Prvi korak do izboljšanja je spoznavanje in sicer ne samo spoznavanje samega sebe, ampak tudi spoznavanje razmer, v katerih živimo. Spoznavati je treba pred vsem lastne napake, treba jih je seveda tudi javno priznati in jih polagoma odpraviti.

Ena velikih slovenskih političnih napak je ta, da Slovenci — brez razlike strank — vedno pričakujemo pomoči nekod od zgoraj ali od nekje drugod, sami pa nič ne delamo, še manj pa smo pripravljani kaj žrtvovati.

Mi kolnemo in zabavljamo čez slabe čase, da se včasih kar kadi. Potem se posvetujemo in včasih tudi dobro uganemo, kako bi se dalo kakšno zlo odpraviti. Ko pa je treba iti na praktično delo, takrat se silno rado dogodi, da — odpovemo! Posebno radi odpovemo takrat, če je treba kaj žrtvovati, bodisi z delom ali pa v denarju!

Le pogledjmo si n. pr. naše politično delo. Mirno lahko rečemo, da ga ni pametnega kmeta, ki bi ne uvidel, da slovenski kmetje ne bodo nikoli nič dosegli, če se ne bodo

zdržali v svoji kmečki stranki (in to je dandanes samo naša Slovenska kmečka stranka), kjer imajo oni sami prvo, edino in odločilno besedo. Duhovniki, odvetniki itd. pač lahko pomagajo, a ne morejo komandirati, kakor se to godi pri SLS ali pri SDS. Vsak količkaj uvideven kmet mora tudi razumeti, da je za dosego političnih uspehov najbolj potrebna strumna organizacija od krajevne pa tja do centralne. Vsak mora uvideti, da delo v organizacijah nekaj velja. Že same marke za dopise in papir stanejo denar. Vse to pametni ljudje uvedevajo in razumejo, toda ko pride trenotek, da je treba seči v žep in vsaj kaj malega žrtvovati — takrat pa naenkrat odpove vse po vrsti!

Zakaj je tako? Tudi to hočemo razjasniti.

Ko se je prvič začelo v Sloveniji politično življenje, so stari rodoljubi in domoljubi med seboj zbrali nekaj denarja in so ustanavljali razne časopise, da bi ljudi politično izobrazili in jih pridobili za sebe. List so pošiljali raznim ljudem

tudi zastoj, kar je imelo za posledico, da je za tiskarno itd. kmalu zmanjkalo denarja. Gospodje so takrat stali pred vprašanjem: Ali list ustaviti in prenehati s političnim delom — ali pa zopet seči v svoj žep? In navadno se je zgodilo, da so gospodje zopet segli v svoje žepce...

Ta lepa požrtvovalnost pa je bila obenem velika napaka, kajti posledica (in sicer skrajno pogubna posledica!) te požrtvovalnosti je bila, da so rekli ljudje: »I, kaj bomo mi plačevali in žrtvovali — saj to delajo drugi!«

Tako smo srečno prišli tako daleč, da dandanes v Sloveniji tudi za najboljše politično delo skoro nihče več noče nič žrtvovati, niti dela, še manj pa denarja, ampak vse pričakuje svoje rešitve nekje od zgoraj!

Navadno pravijo ljudje, naj nosi stroške onega političnega dela »stranka« in si zamišljajo »stranka« kot nekak velik čeber brez dna, v katerem nikdar denarja ne zmanjka. Če reče kdo ljudem, da je treba denarja za list, pravijo navadno, naj da denar »stranka«. Če je treba denarja za pokritje pisarniških stroškov, pravijo zopet, naj ga da »stranka«. Če je treba denarja za agitatorje in za njihove potne stroške, naj ga da zopet »stranka« in zopet »stranka«! Nikdar pa ljudje ne vprašajo, odkod naj stranka jemlje denar, če ga nihče stranki ne da!

In tu je treba povedati na ves glas: Kakor ni države brez državljanov in občine ne brez občanarjev, tako tudi ni stranke brez pri-

stasašev. Politična stranka — to ni nekaj, kar plava nad nami v zraku, ampak to smo mi sami, to smo strankini pristaši, in če hoče stranka živeti in delovati, more to le, če pristaši redno skrbe tudi za denar, kolikor ga stranka potrebuje.

Pri nekaterih slovenskih strankah gre z denarjem nekoliko lažje kakor pri nas zato, ker žrtvujejo premožni posamezniki mnogo za stranko iz svojega žepa. V naših vrstah za žalibog takih premožnih ljudi nimamo, ker smo pač stranka revnih kmetov in delavcev. Toda zaradi tega ne smemo še obupati, pač pa se moramo zavedati, da je naša politična organizacija mogoča le, če vsak brez izjeme nekaj žrtvuje za svojo politično organizacijo, kolikor pač kdo more. Tudi mali zneski zaležejo, če se jih redno plačuje in pobira in če se pošteno in pametno gospodari!

Zato naj naše krajevne organizacije napno vse sile, da čim prej uredijo v svojem delokrogu svoje denarno vprašanje. Kdor je pristaš, mora tudi nekaj žrtvovati, vsaj nekaj — kajti od stranke le zahtevati vse mogoče dobrote in ugodnosti, žrtvovati pa nič, to je nemogoča stvar. To mora pač vsak pameten človek spoznati in kdor to spozna in prizna, naj se blagovoli tudi po tem ravnati.

Naša stranka bo močna le tedaj, če bo svojo moč črpala iz požrtvovalnosti svojih pristašev in ne bo životarila od bogve kakšne — milosti. Taka stranka pač ni stranka, ampak mora postati družba plačanih hlapcev. Tega pa nočemo.

Naša državna politika.

V vsaki parlamentarni državi je najvažnejši državni posel razprava o proračunu. V tej razpravi imajo izvoljeni zastopniki naroda ne samo možnost, ampak tudi dolžnost, da odkrito in jasno povedo svoje mnenje o prednostih ali napakah obče državne politike in da po tehtnem preudarku povedo z glasovanjem za proračun ali pa proti proračunu, ali politiko vlade odobravajo ali ne.

Izmed vseh proračunskih postavk je najvažnejša ona o notranji politiki. Ta razprava se je vršila v Beogradu takoj po novem letu. Na tej razpravi je prišlo na dan toliko zanimivih reči, da se moramo zaenkrat omejiti le na nekatere najbolj važne odstavke.

Značilna izjava Pribičevića.

Svetozar Pribičević, vodja samostojnih demokratov, se je oglasil za besedo takoj v začetku razprave in je izjavil v svojem govoru med drugim sledeče:

»Prečanski kraji so videli v predvojni Srbiji ideal, ki jih je pritegnil, videli so v Srbiji svoj Piemont, od katerega so pričakovali, da jim da v skupni državi to, česar pod tujo državo niso mogli dobiti. Ta ljubezen je bila tem večja, ker so

videli v predvojni Srbiji simbol svobode in enakopravnosti. Samo vsled tega in takega pojmovanja je oilo izvršeno ono veliko delo, kojega desetletnico bomo slavili letos.

To pa, kar imamo danes 10 let po ujedinjenju, je tako daleč od tega ideala, da že danes govorijo celo oni, ki so se za to borili, da smo prišli z dežja pod kap.«

Tako je govoril Svetozar Pribičević, ki je sam sedel dolge mesece v vladi in mora že vedeti, kaj govori. Če govori take besede mož, ki mu nikdar ni bilo dovolj narodnega in državnega edinstva, potem morajo pač naše notranje razmere biti več kakor žalostne.

In zopet korupcija!

V nadaljni razpravi so opozicijski poslanci povedali tudi slučaj, da posreduje sin ministrskega predsednika, advokat Miloš Vukičević, pri raznih uradih, da dobe razni tuje naše državljanstvo. Taka posredovanja morejo imeti uspeh le, če ima dotični advokat »dobre zveze« in sin predsednika vlade jih ima gotovo. Taka posredovanja pa stanejo tudi mnogo denarja. Če je torej res, kar so trdili opozicijski poslanci, potem moramo reči, da so se obnovili pri nas znani časi Radeta Pašića in da se vračajo zopet stari časi korupcije.

Sistem glavnjače.

Najbolj obširno je govoril o naših notranjih razmerah posl. Deme-trovič, ki je z ostro besedo razkrin-kaval vsa politična nasilja. Očital je vladi, da hoče uvesti pri nas si-tem kolonije (prečani naj le pla-čujejo kakor kaka kolonija, ne do-be pa nič). Za parlament se vlada ne zmeni, ampak dela sama kar hoče. Na ta način se država bolše-vizira od zgoraj. Ministrski pred-sednik se vedno skriva za avtorite-to neodgovornih činiteljev, kar mora ugledu monarhije samo ško-dovati. V prečanskih krajih so bili ljudje prej vajeni spoštovati zako-ne in zato so tem bolj razočarani, ko vidijo, da se sedaj zakoni gazijo od onih, ki bi bili v prvi vrsti poklicani, da jih branijo. V celi dr-žavi se vedno bolj uveljavlja sistem glavnjače in nikdo ni več varen, da ga opolnoči ne vržejo iz postelje in vržejo v zapor.

Vlada molči!

Na vse te težke očitke je vlada molčala! Molčali so radikali, mol-čali so Davidovičevi demokratje, molčali seveda tudi poslanci SLS, ki to vlado podpirajo.

Zato je zaenkrat malo upanja, da bi se ta način vladanja kako iz-premenil. Izpremeniti se bo to dalo le, če bodo ljudje enkrat pri volit-vah glasovali tako, kakor to zahte-va možatost, poštenje in samoza-vest, ne pa osebna ali strankarska korist.

Velika inventurna prodaja
po čudovito znižanih cenah se
vrši do konca januarja v vele-
trgovini
R. Stermecki, Celje.

Ivan Ažman:

Zadruga in davkarije.

Vsakdo, ki je količkaj delal v za-družništvu, ve, kako težko je pri-dobiti ljudi za dobro zadržno mi-sel. Zadnja leta se je za razširje-nje zadržne organizacije prav do-sti napravilo, osobito produktivne zadruga so našle v osebi Ivana Pucija nadvse navdušenega zago-vornika in podpornika. Na drugi strani pa je težko gospodarsko stan-je prisililo našega kmeta k orga-niziranemu nastopu. Cene vseh pri-delkov kmetijske produkcije pada-jo nevdružema, a industrijski iz-delki so vedno dražji, kar je posled-ica državne gospodarske politike, ki se izraža v slabih trgovskih po-godbah s tujimi državami. Ogrože-no je naše mlekarstvo. Kjer ni do-bre zadržne organizacije, tam se plačuje mleko po 5 do 6 kron liter, a tudi ceneje, kjer pa je mlekar-stvo dobro organizirano, se vendar vsaj nekaj dobi za mleko in sir. Ko-liko se je trudila Zveza slovenskih zadrug za ustanavljanjem mlekar-skih zadrug, s predavanji itd., ko-liko truda je bilo, predno se je usta-novilo osrednjo bohinjsko sirarsko zadrugo, a sedaj se poskuša sadove vsega tega dela uničiti z davki in davčno prakso. Kot načelnik sirar-ske zadruga v Hrašah sem prejel prejšnji teden nalog okrajnega davčnega oblastva v Radovljici, da mora naša zadruga v roku 14 dni

poročati, koliko je vsak član oddal mleka v zadrugo in koliko denarja je prejel za izdelani sir. To se pravi, davčna oblast zahteva, da bodi načelnik zadruga tudi davčni ova-duh. Tako postopanje je vse obsod-be vredno in se le čudim, kako je tak nalog sploh mogoč. Ali naj bo to v »Slovincu« napovedano milej-še postopanje z izterjavanjem dav-kov?

Kdo bo še zaupal zadržni or-ganizaciji, kdo pristopil k zadrugi, če bo zadruga prijavljala svoje čla-ne davčni oblasti, da se jih bo lažje pritiskalo z itak previsokimi davki? S takim početjem bi zadržništvu spravili ob ves kredit, zato pozivam v prvi vrsti poslance kmetško-de-mokratske koalicije, dalje »Kmetij-sko družbo«, da se vložijo proti ta-kemu postopanju najostrejši pro-test na pristojnem mestu. Isto naj store tudi vse zadržne zveze, ki so v prvi vrsti pozvane ščititi za-družništvu proti kakršnimkoli na-padom.

To pa že danes povem, da za-družne organizacije ne bodo nikdar pomožne pisarne davčnih oblasti, ker bo to preprečil narod, čegar izvrševalni organi bi morali biti vsi uradi, kar pa danes niso, bodo pa v bodoče, ko se vsi zavemo svojih pravic.

Občinske volitve.

Občinske volitve v št. Ru-pertu na Dolenjskem.

Nova sijajna zmaga.

Pri volitvah dne 8. januarja 1928 je zmagala naša stranka z 387 proti 367 glasovom SLS. Kmetje in de-lavci so si sami izvojevali častno zmago proti vsiljivi, mesece traja-joči agitaciji od vasi do vasi in od hiše do hiše. Ta resen in odločen nastop šentruperčanov naj bo za vzgled in v spodbudo tudi drugim občinam. Dosledno, vztrajno gospo-

darsko delo je mnogo jačje od strankarske strasti in ozkosrčnosti. Ni je sile, ki bi mogla zlomiti go-spodarski program kmečko-delav-ski.

Hvala vsem našim možem in fan-tom, ki so vztrajali in obdržali mir-no kri, tako v času zoperne agi-tacije nasprotnikov kakor tudi na dan volitev. Po objavljenem izidu volitev so nasprotniki metali celo kamenje na naše mirne in dostoj-ne pristaše. Ali ni to sramotno za stranko, ki je vzela v zakup celo Slovenijo z blejskim paktom? Ob-

činske volitve nam nudijo jasen do-kaz, da klerikalno politiko sloven-sko kmetško delavsko ljudstvo na celi črti odklanja. Pričajo nam pa tudi, da jim izrabljanje vere čim-dalje manj služi, na drugi strani pa, da so kmetje in delavci čim-dalje bolj politično zavedni.

Kalobje. Na žalost SLS-arjev smo imeli pri nas občinske volitve 11. decembra m. l. Lista SKS je dobila 90 glasov in 7 odbornikov, »Go-spodarska lista« 69 glasov (5 od-bornikov), »Združena gospodarska lista« pa 8 glasov. Te liste se sma-trajo vse tri za liste SKS in so do-bile skupaj 167 glasov in 12 od-bornikov izmed 17. SLS-arji so imeli dve listi in so odnesli komaj 64 glasov in 5 odbornikov. Za žu-pana je izvoljen Jurij Ocvirk, za prvega svetnika Josip Pinter, za drugega svetnika Matija Vrečko, vsi neomajni pristaši SKS. Tudi pri volitvi šolskega odbora niso imeli klerikalci sreče. Izvoljeni so 4 naši pristaši. SLS-arski petelinčki so obesili svojo ogromno baharijo na sneženi plot ter se blelih obrazov bridko kesajo svojih dejanj in na-pačnih računov.

Dramlje. Dne 11. t. m. smo tudi pri nas imeli občinske volitve. Na-skok od strani klerikalcev je bil tako silen, da še nikdar takšen v Dramljah. Klerikalcem so prišli na dan volitev v pomoč tudi agitatorji iz sosednjih občin. Poslanec dok-tor Hodžar je na svojem shodu na očitke tovariša Jeseneka, da klerikalci v Beogradu za kmeta nič ne storijo, zakričal: »Tudi ti, Jese-nek, bodeš pri prihodnjih občin-skih volitvah zletel z občinskega stola!« Ali klerikalci so računali, zavedni drameljski volilci so pa obrnili tako pošteno, da klerikalci niso izbojevali niti podžupana in niti enega občinskega svetovalca. Za župana je ponovno izvoljen naš stari tovariš Blaž Jesenek.

Veržej. Volitve v naši občini so se končale, in sicer kakor je bilo za pričakovati, s porazom klerikal-nih list in z zmago vezanih list na-prednjakov. Volilna borba je bila nad vse živahna, da ne rečemo na-ravnost srdita. Obe listi, kakor kle-rikalna, tako tudi naša sta delali s polno paro. Dasi je agitiral za kle-rikalno listo tukajšnji samostan in farovž, vendar vse skupaj nič ni pomagalo. Naši možje so obdržali svoje pozicije, celo napredovali so od 83 na 100 glasov in si tako pri-borili od 9 mandatov 5, to je nad-polovično večino.

Za župana je bil zopet izvoljen dosedanji župan g. Ivan Cmerekar, ki je tekom zadnjih treh let svoje-ga županovanja dokazal, da je svoji nalogi kot župan kos v vsakem ozi-ru ter v svojem uradu kot župan nepristranski napram vsakemu ob-čanu, kar bi bilo za želeti pri vsa-kem občinskem predstojniku. Glede ustanovitve krajevne organizacije SKS v Veržeju popravljamo zadnji dopis v toliko, da se zborovanje ne vrši ob 9. uri dopoldne, kakor je bilo prvotno naznanjeno, ampak istega dne ob 1. uri popoldne. — Kmetški pozdrav!

IZ STRANKE.

Krajevna organizacija Slovenske kmetške stranke v Ljubljani prire-di prihodnji diskusijski večer v pe-tek dne 13. januarja 1928 ob 8. uri zvečer na Miklošičevi cesti 4. — Po-roča tov. Bukovec o gospodarskih razmerah malega kmeta. — Vablje-ni vsi somišljeniki.

Zgornja Šiška. Naša krajevna or-ganizacija v Zgornji Šiški je prav živahna in dela. Pred kongresom stranke se je vršil pri tov. Zajcu prav dobro obiskani njen letni občni zbor, ki je izvolil nov krajevni odbor. O gospodarskih in politič-nih nalogah krajevne organizacije sta poročala na tem občnem zboru tov. Trček in Prepeluh. Na praznik Sv. treh kraljev pa je priredila ta krajevna organizacija predavanje in je naprosila tov. Prepeluha, da je govoril o zunanji politiki. Tudi to predavanje, ki se je vršilo v lepi kmečki hiši tov. Perko-ta, je bilo dobro obiskano, zlasti je razveselji-vo, da je prišlo tudi dokaj mladine. Tov. Prepeluh je v skoro dveur-nem govoru pojasnil marsikaj nam še neznanega tudi iz dni, ko se je reševalo naše koroško in primorsko vprašanje. Predavanje je bilo zelo poučno in si jih želimo še več, zlasti bi ne bilo napak, ko bi se enkrat obširno razložil naš program z ozi-rom na socialni položaj slovenske-ga kmeta, delavca in obrtnika. Po-tem je kratko govoril še tov. Mrav-lje o pomenu-socialnih in gospo-darskih interesov v politiki. Tov. Perko se je končno zahvalil navzo-čim in jih pozval, da se priredi še takšne poučne sestanke. Ta pred-pust mislimo prirediti tudi svojo kmečko veselico, na katero že sedaj opozarjamo in vabimo. (Zgled Zg. Šiške naj bi posnemale tudi druge naše krajevne organizacije ter pri-redile predavanja, zlasti one v ljub-ljanski okolici, ker je tu lažje dobi-ti za nedeljsko popoldne predava-telje. Sedaj v zimskih mesecih je za sestanke več časa kot poleti, zato se zganite in se obrnite na naše uredništvo. — Opomba ured.).

Občni zbor mariborskega okrož-nega odbora se vrši v soboto, dne 14. januarja 1928 ob 10. uri do-poldne v prostorih restavracije »Kosovo« na Grajskem trgu s sle-dečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva okrožnega odbora, 2. poročilo krožnega tajnika, 3. po-litično in gospodarsko poročilo tov. Pucija, 4. konstituiranje okrož-nega odbora, 5. slučajnosti. — Po zboru je skupen obed v istih prostorih, ki pa je seveda neobvezen.

Krajevna organizacija SKS za ob-čino Velike Lašče ima v nedeljo, dne 15. januarja svoj letni občni zbor v Vel. Laščah pri tov. Francetu Hočevanju. Začetek ob 3. uri popol-dne.

Brežice. V soboto, dne 7. januar-ja se je vršil občni zbor brežiške okraj. organizacije Slovenske kmet-ske stranke. Prišlo je mnogo odlič-nih mož in fantov, ki so odločni pri-staši Slovenske kmetške stranke. Tov. geom. Mravlje je z dokumenti in zapisniki prikazal delo in postopanje bivšega brežiškega okrajne-ga odbora pred in po volitvah, ki ni bilo v skladu s strankinim orga-nizacijskim redom in še manj v

skladu z voljo večine naših pristavev brežiškega okraja. Zato se je po sklepu predsedstva SKS pristopilo k reorganizaciji brežiške okr. organizacije. Navzoči tovariši so v temeljiti, stvarni in vsestranski debati prikazali položaj v brežiškem okraju in ugotovili, da je Slovenska kmetijska stranka močnejša kot kdaj poprej in da je ne poruši ne denar nasprotnikov in ne intrige. Po ugotovitvi nekaterih zelo značilnih dejstev so bili napravljene važni sklepi na kar so se izvršile volitve. Izvoljen je bil obširen okrajni odbor, kateremu stoji na čelu naš neustrašeni, požrtvovalni in zvesti borec za kmetijsko misel v Posavju tov. Franc Pinterič, posestnik iz Rigonc.

Mala Nedelja. Občni zbor krajevne organizacije SKS se vrši v nedeljo, dne 15. januarja t. l. zjutraj po rani maši v »Društvenem domu«. Na občnem zboru bo poročal tov. poslanec Pucelj.

Velika izbera

raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravati itd. se dobi po nizkih cenah pri

Ign. Žargi, Ljubljana.

Vsi dosedanja naročniki »Kmetijskega lista«, ki naročnine za letošnje niso plačali, se ponovno pozivajo, da v teku tega in prihodnjega tedna naročnino, ki znaša za celo leto 30 dinarjev poravnajo, sicer se bo pošiljatev lista vsakomur ustavila! — Ta opomin velja za vse, da ne bo pozneje nepotrebnih reklamacij. Vsakdo naj se zaveda, da tisk lista stane denar in da ga brezplačno pri najboljši volji nikomur pošiljati ne moremo.

Uprava.

Dopisi.

Iz revnih Haloz.

Haloška kronika bi ne bila popolna, ako se ne bi v nji ovekovečile nekatere resnične cvetke iz letošnjih misijonarskih pridig.

Prva: Vi Haložani ste vrgli Vašega nadvse časti vrednega g. župnika in pastirja iz šolskega odbora. To je sramočota... (G. misijonar je očitno slabo podkovan v politiki. Drugače bi moral vedeti, da je božadevni zakon, ki »meče pastirja iz šolskega odbora«, bil podpisan za časa Korošceve vlade... in da smo Haložani radičevci pri tem popolnoma nedolžni!)

Druga: Volite farani župnikovo skrinjico. Ako tega ne boste storili, in če zvedo o tem milostljivi g. škof, Vam bodo vzeli g. župnika in Vi se boste morali sami med seboj spovedovati itd.

Tretja: Lepa si lepa, Mati Božja, ampak hiša, kjer se čita »Kmetijski list« je — peklenska jama!... Lepa si lepa, Mati Božja, ali hujše je ime v žepu »Kmetijski list« kakor strupeno kačo... Lepa si, lepa in v tem tonu naprej, da navsezadnje ne veš, ali se g. misijonarju mogoče ni — zmešalo...

V slučaju, da bi se Kristus povrnil na ta grešni svet, smo mi haloški kristjani za trdno prepričani, da bi On z bičem najpoprej nagnal take služabnike iz božjih hramov. — Pa se še gg. teologi čudijo, če vera peša...

* * *

»Kmečki list« z dne 28. decembra pr. l. je poročal o strahoviti nesreči, ko se je dne 11. decembra pri otoku Cirkovce na Dravskem klerikalnem oceanu potopila veličanska ladja - oklopnjača s posadko vred. Od močne posadke se je z veliko težavo rešilo le 7 odbornikov SLS. — Naknadno je zvedelo uredništvo o hudi bitki med križarko »Malho« in rušilcem »Kmetom«, katera se je vršila istega dne pri polotoku Sv. Andraž v Halozah. Bitka je bila zelo ogorčena in je trajala nepretrgoma od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Velika križarka »Malha« je z vsemi topovi raznih kalibrov obstreljevala »Kmeta«, ki je bil ponosno razvil zeleno zastavo; vendar mu »Malha« ni mogla prav do živega. Nevtralni opazovalci pripovedujejo, da se je »Malha« posluževala tudi prepovedanih strupenih plinov in smrdljivih bomb, ki so pa omamili le okoli 40 vojakov-volilcev. Rušilec »Kmet« je končno premagal veliko »Malho«, na kateri je bilo opaziti 73 lukenj od gumijevih krogelj. Ponos SLS, križarka »Malha« se je začela potapljati okoli 5. ure popoldne, ob 6. uri je pa naglo izginila v razburkanem političnem valovju. Z veliko muko so se rešili komaj 3 odborniki posadke. Ves čas ogorčene bitke sta za svojo zmago prosila tamkajšnji g. župnik in dva Jožefinca - misijonarja, toda neizprosno nebo in božja volja sta po svoji neskočni previdnosti odločila očitno drugače.

Cirkovce na Dravskem polju. V vasi Mihovce živi mlad prerok Sagadin Andrej, kateri je preteklo poletje prorokoval v »Slov. Gospodarju« konec županske slave našemu vrlému županu Štefanu Vuku, kateri je steber SKS v naši občini. Predbacival mu je v omenjenem listu, da se je sam postavil za župana. Čemu ta prerok ne navaja vzrok, zakaj je postal Štefan Vuk župan brez volitev?? Klerikalna lista je bila takrat radi nerodnosti razveljavljena in ostala je samo lista SKS. Tukaj se vidi politična nezrelost v klerikalnih vrstah, čeprav sta jim bila v pomoč oba gospoda iz cerkve. Kljub temu prerokovanju ju bil izvoljen dne 22. decembra zopet naš stari župan. Ali se je sedaj tudi sam postavil na županski stolec, ko je bilo vendar pet list vložnih? Daleč ste že prišli in še dalj boste, ker je Vaša politika pogubna in za nič. V Spod. Jablanjah so imeli pred izvolitvijo župana sestanek v hlevu Frančovega Jaklna najhujši pristaši SLS. Popotnik in agitator Lenta je izjavil svečano tam v istem hlevu: Sedaj bomo pa le imeli klerrrrrikalnega župana. Tudi ta prerok ne prerokuje resnice. Svetujem jima večje zanimanje za svoja posestva, prerokovanje pa opustiti in mirna Bosna. — Kmet iz Mihovce SKS.

Mala Nedelja. Prva letošnja seja. Kakor običajno je tudi letos Malo-nedeljsko kulturno društvo s sodelovanjem godbenega društva priredilo na Silvestrov večer par smeha polnih predstav. Vsak je prebil v največjem veselju prehod iz starega leta v novo. Po predstavi je bila zabava s plesom in novoletna voščila. Ob zaključku so se godci sprili, misleč da imajo sejo. Sejo je zaključil predsednik s krepko zaušnico ob pol 2. uri. To je bila gotovo prva seja v Evropi. — Zlodi, kaj nas to briga gučajemo zdaj, ko nosi od hiše do hiše odlični občinski mož račune kokurenčnega odbora za popravljeni farof.

Logarovci. Dva mladeniča iz Lukavec sta kričala auf biks na Štefanovo v neki gostilni. Ko je nastopil občinski odbornik, da naredi mir, ga je eden od fantov sunil v prsa, da je z vso silo padel na tla. Ko je hotel še z nožem na odbornika, so fanta vrgli na cesto. — Prleški regent.

Gornja Sv. Kungota. Iz Gornje Sv. Kungote je prinesel »Slov. Gospodar dopis«, v katerem poveličuje SLS v prvem delu, v drugem delu dopisa pa piše dobesedno: »Grozoviti davki. Kar mrgoli položnic iz mariborske davkarije in prete nam z rubežem. Odkod naj plačamo reveži tako grozovite davke, ko so letine slabe, ljudstvo v Gornji Sv. Kungoti pa sila ubogo, ko si še obleke ne moremo kupiti. Otroci hodijo raztrganih čevljev v šolo, draginja za živila pa vedno večja. Potrpajte, gospodje v Mariboru, imejte usmiljenje z ubogim ljudstvom. Gospode poslance pa prosimo, naj v Belem gradu izposlušajo za te obmejne postojanke znatno znižanje strahovitih davkov, ker drugače gredo vsa posestva na boben.« — Vse je točno tako, kakor je opisano, res je pa tudi, da zastoj moledujete pri poslancih SLS, kajti oni ne bodo izposlovali znižanja davkov, ker tega ne morejo in nečejo. Ne morejo zato, ker so se zvezali s srbskimi radikali, nečejo pa zato, ker hočejo, da je ljudstvo revno, ker jim potem raje veruje.

Lakovec. Nedavno je »Domo-ljub« objavil notico o neki »krvavi noči«, ki jo je doživel naš kraj. Z ozirom na tisto notico, ki »Domo-ljubovemu« dopisniku pač ne dela nobene časti, si dovoljujemo dopisnika vprašati: Katere stranke pristaš pa je bil nesrečni hudodelec? Ali ni bil od hiše, ki vedno daje svojo kroglico SLS? Kljub temu pa smo mi »brezverci« toliko dostojni, da hudodelca ne obsojamo, ker stoji pisano: »Ne sodite, da ne boste sojeni!« Mi dobro vemo, kaj pomeni slaba vzgoja, slaba vsled razmer, ne po lastni krivdi. Vi pa le lažite in obrekujte naprej. Kar se pa tiče »Kmetijskega lista«, pa lahko vprašate pismonošo, koliko ga k nam prihaja. Mi smo prepričani, da z njegovim odgovorom ne boste vi zadovoljni, ampak mi.

Iz Banovec pri Sv. Križu na Murškem polju. »Slov. Gospodar« je že dvakrat pisal o volitvah v naši občini, zato sem prisiljen radi volilcev, ki se niso dali zbegati raznim neumestnim govoricam ter kljub temu volili našo listo, da se

tudi jaz oglasim. Gosp. Nemeč, pristaš SLS, je sicer poslal stvarno pojasnilo volilnega boja v naši občini, a uredniku »Slov. Gospodarja« se ni zdelo vredno upoštevati ga. Ako gospodje od SLS napadajo nas, se jim zdi to pošteno. Ako mi odgovorimo milo za drago, je to »nepoštena gonja«. Pa hvala Bogu v prvi vrsti, a »Slov. Gospodarju« v drugi, da tako pomaga ljudem odpirati oči. Da sem se odločil odgovoriti na oba članka v »Slovenskem Gospodarju«, je najbolj vzrok, ker oba članka obračata glavno ost proti tov. Slaviču, ki je na naši listi izvoljen v obč. odbor. Posebno pa še, ker je drugi podpisan od g. župana Makovca. Nimam sicer tako visoke politične šole kot sedanji naš župan, ki je zaupnik SLS ter je bil svoječasno predsednik krajevne Kmetijske zveze, tudi ne časa, še manj pa volje, spuščati se z gosp. županom v visoko politično debato, ker raje razmišljam o gospodarskih problemih. Vendar bom skušal pet resnic, ki nam jih gosp. župan nalaga kot »domačo nalogo«, kolikor se nanašajo na našo občino, razjasniti. — Gosp. Makovec torej pravi: 1. Slo-ga jači, nesloga tlačí. Torej: Ko smo mi prišli sestavljati skupne kandidatne liste, je vas slo-ga res jačila, a nas je vaša neiskrena slo-ga tlačila. 2. Inteligenca in razumnost človeka se ne kaže v zahrbtnem sovraštvu, le kdor nosi žerjavico ljubezni na njegovo glavo itd. izkaže pravo ljubezen. Še manj pa mislim, se kaže inteligenca in razumnost človeka v večnem zbadanju po vaših mislih že itak premaganega nasprotnika, ki je privezan in brez moči, ker 3. pomniti je treba, da privezan kozel sredi hleva ne more razbiti s svojo trdo glavo zida, ker ga ne doseže. Po mojih mislih torej privezan kozel (v našem slučaju tov. Slavič, ki je sam izmed »izbranih« gospodov odbornikov) ni nevaren sebi niti zidu niti drugim kozlom istega hleva. Pač pa so veliko bolj nevarni drugi kozli, ki so odvezani, ker lahko eden izmed njih razbije, ako je zid hleva trden, sebi svojo trdo butico, ako pa te ne, razbije zid ter poleg tega še polomi drugim kozlom rebra ali celo noge. 4. Ne želi, česar ne moreš doseči. Resnica. A v danem slučaju je res ne razumem. Ako se nanaša na volitve, smo mi svoj namen, spraviti vsaj enega našega pristaša v občinski odbor, dosegli, več pa za zdaj nismo želeli. 5. Ne veruj, kar ni mogoče, in o čemur nisi prepričan. — Ta pa že sega v smešnost. Ali si g. župan domišlja, da še mi verujemo v vile, v pedenj-moža laketbrado ali kaj temu podobnega, kar ni mogoče. To je edina točka, nad katero se g. župan lahko razburja, ker smo mi agitirali za našo stranko z volilnim »šlagerjem«: »Dosedanja odborniki imajo plače po 100 Din.« Da je to »šlager«, nismo mi krivi, to se je govorilo splošno v naši vasi. Imeli pa so samo 100 kron, to priznam. A tudi o plači gosp. župana se je govorilo, da ima za pota na srezko poglavarstvo po 50 kron, ima pa jih po 100. Torej ta nesreča ni prevelika. Od nas izvoljeni odbornik

je v prvi občinski seji sicer predlagal, da se tudi te plače z ozirom na prejšnje čase revidirajo, a se njegovemu predlogu ni ugodilo. Zato pa bodo volilci v naši občini izraz svoje volilne volje pač malo občutili, a ne, kakor piše gosp. župan, na lastni koži, ampak na lastnih žepih. S tem končam. To je edin odgovor z naše strani na vsa izzivanja s strani nasprotnikov. Ako še hočete dalje izzivati, vam ne bomo več odgovarjali. Vi pa, volilci, sodite. — Joško Topolnik, Banovci.

Voklo pri Kranju. — Neizprosna smrt se je vtihotapila dne 2. januarja t. l. v naše vrste ter si izbrala za svojo žrtev našega prijatelja in zvestega pristaša SKS g. Matija Roglja v Voklem. — Bil je še fant, star 52 let. Poleg posestva sta z njegovim očetom, kateri je že v 79. letu svoje starosti, opravljala tudi cerkovništvo. Bil je fant na mestu, poštenjak v vsakem oziru, veselega značaja, vsakomur kdor ga je poznal zelo priljubljen. Le žal, da ga je zadnja leta bolezen, katero si je nakopal še v svetovni vojni, zelo mučila, proti koncu popolnoma izčrpala in nazadnje spravila v prerani grob. Kruta smrt, bi ga bila pograbila gotovo že davno preje, toda upirala se ji je njegova močna narava. — Osebnost sta se dobro poznala tudi z našim tovarišem nar. poslancem I. Puceljem. Služila sta bivši Avstriji v svetovni vojni skupaj pri enem oddelku. Kako in koliko bridkosti v pretečeni vojni sta okusila in delila med sabo, nam je o priliki omenil in potrdil tov. nar. poslanec I. Pucelj sam. Kakor je bil zvest svojemu sotrpinu, tovarišu in predstojniku I. Pucelju v vojni, tako je ostal tudi sedaj zvest kmečki ideji in nje voditelju tov. I. Pucelju do smrti. — Ne bomo te pogrešali Matija samo med vrstami svojih prijateljev, ampak pogrešali te bomo tudi, ko boš manjkal pod praporom kmečke misli. Daj nam Bog mnogo tebi enakih fantov in mož, tvoji duši pa večni mir!

Kanada. Slavno uredništvo! Daleč v tujini mi je prišel na misel priljubljeni in naš domači »Kmetški list«, ker sem bil vedno naročen na njega v domačem slovenskem kraju. In tudi tukaj, v tej zlati deželi ga želim, da bi mi ga pošiljali in prosim uredništvo, da bi mi priložili račun, koliko stane na leto za Kanado. — Tukaj je jako dobro za tiste, kateri imajo delo, ali veliko jih je ki bi radi delali, pa dela ne dobijo. Tudi jaz sem potoval mesece za delom in sem ga končno dobil v gozdu. Ali strah so nam povzročali zjutraj in zvečer ter celo noč komarji, čez dan pa mušice, tako da nismo imeli počitka. Tukaj sva samo dva Slovenca, Ignac Novak in jaz. — Voščim veselo in srečno novo leto vsem naročnikom »Kmetškega lista«. — Joseph Hegler, Archean Mines, P. O. Clericy Taschereau, Que Canada.

Opomba uredništva. Nekateri tov. dopisniki so nestrpni, ker ne pričujemo takoj v prvi številki njihovih dopisov. Sporočamo v vednost vsem, da zaključimo vsako številko v torek dopoldan in da dopisi, ki jih kasneje prejmemo, čakajo na prihodnjo številko.

Lesee. Svoj čas smo že objavili poziv tov. Fr. Vidica, ki poziva Josipa Pernuša na izpolnitev dane besede in da podari občini 10.000 dinarjev za novo šolo, katere je obljubil kot stavo, da tov. Vidic ne bo več župan. Tov. Vidic je videl pred seboj velik dohodek v korist občini, zato je odklonil ponovno izvolitev za župana. G. Pernuš je bil s tem po obljubi obvezan plačati vsoto. Ker niti na poziv, niti sam od sebe še ni izpolnil obljube, ga s tem ponovno spominjamo na dano besedo in pozivamo, da plača 10.000 dinarjev. — Davkoplačevalec, možbeseda.

Poziv vsem organizatorjem Slovenske kmetške stranke,

ki ste prejeli od uprave »Kmetškega lista« nabiralne pole za zbiranje naročnikov, da iste v najkrajšem času vrnete, da bo uprava mogla poslati vsakemu novemu naročniku vse nove doslej izšle številke »Kmetškega lista«.

NOVICE IN RAZNO.

Dr. Anton Rogina je bil imenovan za predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Novi predsednik je vreden in sposoben naslednik svojih prednikov.

Požar je popolnoma uničil žago in malenico dne 27. decembra 1927 ponoči, last gosp. Miha Bariča v Prelesju, okr. Črnomelj. Škoda je velika.

Smrt je ugrabila zopet enega naših odličnih in požrtvovalnih mož. Na Sv. treh kraljev dan se je odpeljal tov. Ivan Povše iz Zagrada pri Škocijanu v spremstvu svojega sina na zagrebško kliniko za bolezni v grlu. Ko je stopil z voza, se je nenadoma zgrudil in umrl. Pokojni je bil eden od najdelavnejših mož in zvestih pristašev. Stranka je v njem izgubila težko pogrešanega delavca, a družina dobrega očeta. Naj mu bo zemljica lahka, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Smrt vojaka. V petek dne 5. t. m. so našli na poti od Zidanega mosta proti Širju mrtvega vojaka, v katerem so spoznali 21-letnega Josipa Marna iz Most pri Ljubljani. Vojak je bil na potu na dopust. Kaj je Marna napotilo, da je v Zidanem mostu izstopil, niso mogli dognati. Znaki kažejo, da je Marn v vinjenem stanju zmrznil.

Razpis licitacije proge Kočevje—Stari trg—Vrbovsko sever. V beograjskih »Službenih Novinah« je razpisana licitacija za izdelavo podrobnega načrta proge Kočevje—Stari trg—Vrbovsko sever. Rok je določen na 28. januar t. l. Tozadevne podatke daje Uprava za gradnje novih železnica v Beogradu, Kosovska ulica 43. Cena za nabavo tozadevnih pripomočkov je 300 Din. Pripomočki se dobe pri zgoraj imenovani upravi.

Novo carinarnice. Še tekom letošnjega leta bodo pričeli graditi velika poslopja za carinarnice v Ljubljani in Mariboru.

»Slovenski Gospodar« je pisal, ko je »Kmetški list« ob Novem letu 1926 zmanjšal radi priročnosti obliko, da je v zadnjih zdihljajih. Letos 1928 pa je začel »Slovenski Gospodar« izhajati v še manjši obliki kot naš list. Zakaj, ne pove. Gotovo je sprevidel, da je dobro, če se pametne posnema. Obeta pa, da se v ostalem ne bo spremenil, t. j. da misli ostati še v bodoče lažnjiv, nesramen in brez morale. Volk dlako menja, narave pa nikdar!

Klerikalni strah. Klerikalci so se silno prestrašili kmetško-demokratske zveze in prečanske fronte, zato poskušajo z raznimi intrigami spletakariti. Poslužili so se klerikalnega »Nar. Dnevnika« in iznesli kukavičje jajce, o »nezadovoljstvu« kmetijev s kmečko-demokratsko koalicijo. Mi se s klerikalnimi čenčami ne bomo ukvarjali, kajti pred dobrim mesecem je kongres SKS povedal čisto in bistro, kako o tej zvezi misli in vodstvo stranke je dobilo točno določene smernice v temeljiti resoluciji strankinega običnega zbora.

TEDENSKI KOLEDAR.

15. januarja, nedelja: Mayer.
16. januarja, ponedeljek: Marcelj.
17. januarja, torek: Anton p.
18. januarja, sreda: Priska.
19. januarja, četrtek: Kanut.
20. januarja, petek: Boštijan.
21. januarja, sobota: Neža.

SEJMI.

17. januarja: Kostanjevica, Kotredež, Železniki, Unec, Brezovica, Cerklje, Videm - Dobropolje, Kapele, Petrovče.
20. januarja: Kamnik, Dovje, Kočevje, Sv. Andraž pri Ptuj, Arnež, Buče, Vrenska gorica.
21. januarja: Gradac, Videm, Višnja gora, Teharje.

Tihotapstvo orožja. Na podlagi mirovnih pogodb sme imeti Madžarska samo določeno število vojske in ne sme izdelovati orožja. Te določbe je kršila Italija in na skrivaj utihotapljala orožje preko Avstrije v Madžarsko. Te dni so avstrijski cariniki na avstro-madžarski meji odkrili 10 vagonov strojnih pušk. Mala antanta bo proti tej kršitvi mirovnih pogodb najstrožje protestirala.

Grozen zločin Armenca. V malem mestecu Grasse, nedaleč od Nizze, je izvršil Armenec Štefan Tedjan grozen zločin, ker je rodbina njegove zaročnice branila poroko. Armenec je ubil s sekuro mater in sestro svoje zaročnice ter dva mala otroka. Potem je ubil svojo zaročnico in potem še sam sebe.

Organizacija svinjskih tatov. V Stari Sobotki pri Novski v Slavoniji so se zbrali trije potepuhi ter ustanovili družbo svinjskih tatov. V kratkem času so pokradli kmetov 43 prašičev v vrednosti nad 30.000 dinarjev. Orožništvo jim je kmalu prišlo na sled in jih izročilo sodišču v Novskem.

Zaklan med plesom. Musliman Suljo Mujič se je udeležil na dan sv. Štefana plesne veselice v Sisku. V popolni pijanosti je razbil luč. Nastala je popolna tema. Ko so prinesli novo luč, so opazili ljudje na tleh grozen prizor. Musliman Suljo Mujič je ležal v krvi na tleh, zaklan v prsa z velikim kuhinjskim nožem.

Potopljen parobrod. Angleški parobrod »Clan Mac-William« se je pred nekaj dnevi potopil. Na ladji je izbruhnil požar, ki je povzročil katastrofo. Kapetan ladje in več mornarjev je utonilo.

Največji davkoplačevalec v Britaniji. Eden najbogatejših ljudi na svetu je indijski maharadža iz Burdunca. On je pa istočasno tudi največji angleški davkoplačevalec in odračuna davkarji letno 300.000 livr šterlingov.

Cerkev v morju. Leta 1790 je morje poplavelo velik del morske obale pri vasi Walton na Angleškem. V bližini obale je bila zgrajena cerkev, ki je vsled poplave zginila v morju. Ob priliki zelo nizkega stanja morja (oseke) se je po več kot 100 letih naenkrat pokazala cerkva, pokrita z morsko travo in školjkami. Po nastopu (plime) visokega stanja morja, je cerkva zopet zginila.

Naročniki,

ki dolgujejo še kak znesek »Kmetškemu listu« na zaostali naročnini za preteklo leto, naj blagovolijo nakazati poleg naročnine za leto 1928 tudi zaostanek iz preteklega leta, radi reda pri upravi.

Naraščanje rek in poplave. — Po ostri zimi je nenadoma nastopilo silno južno vreme, zvezano z dežjem. Vsled skopnega snega so reke močno narastle, posebno Sava, ki je že ponekod prestopila bregove. Tudi na Angleškem je reka Stour poplavlila vso okolico mesta Cambridgen. Nad 300 hiš je pod vodo.

Ogromne poplave v Londonu. Reka Temza, ki teče skozi London, je poplavlila vsa predmestja velikega mesta. Močan vihar je dvignil več metrov visoke valove, ki so porušili zidovje, več hiš itd. Voda je stala skoro 1 meter visoko po ulicah. Nevihta in poplava je zahtevala 22 človeških žrtev.

Tri milijarde dinarjev škode. — Velikanske poplave in viharji, ki so divjali zadnje dni na Angleškem, so napravili ogromno škodo in jo cenijo na 3 milijarde dinarjev.

Velik plen razbojnikov. V Ameriki v Nebraska City so razbojniki na silno prometno načino vplomili v tamošnjo banko in odnesli 36.000 dolarjev. Banditi so nato brez sledu izginili.

Bogata beračica. Po nekaterih dunaiskih predmestjih je stalno beračila 63 let stara ženska Dora Šehtevieva. Te dni jo je policija aretirala in našla pri njej 1561 šilingov v gotovini (1 šiling je 8 Din) ter hranilno knjižico za 5300 šilingov (to je približno 55 tisoč dinarjev).

Volnene nogavice, žepne robce, žemperje, ovratnike, kravate in naravnice najfinejše kvalitete po solidnih cenah na prodaj pri Francu Pavlin-u, Ljubljana, Gradišče št. 3.

Coolidge je odobril program velike mornarice. V petih letih bo izdanih eno milijardo dolarjev za bojne ladje in kanone. — Coolidge je odobril program gradnje novih bojnih ladij. V petih letih se ima zgraditi preko 50 novih bojnih ladij, ki požro eno milijardo dolarjev. Na programu je 26 velikih križark, ki stane vsaka po 15 milijonov dolarjev, dalje štiri velike drednatke, pet submarink, trije nosilci letal in 18 rušilcev. Program se glasi, da vlada potroši vsako leto 200 milijonov dolarjev za gradnjo. — Tako se Amerika pripravlja za mir.

Novi petrolejski vreleci v Georgiji. V zadnjem času je iskalo neko italijansko-belgijsko podjetje v Georgiji petrolejske vrelece. Te dni so našli v globočini 150 metrov bogate vrelece. Računa se, da bo mogoče z eksploatacijo teh vrelecev rusko petrolejsko produkcijo podvojiti.

Katastrofalna eksplozija v Berlinu. V neki sedemnadstropni hiši v Berlinu se je pripetila te dni sredi noči katastrofalna eksplozija. Hiša, v kateri je stanovalo nad 30 strank, je skoraj popolnoma porušena. Po strahoviti eksploziji je šinil iz razvalin silen plamen. Gasilci so požar hitro pogasili. Izpod ruševin so izvlekli 13 mrtvih ter 18 ranjenih. 10 oseb še pogrešajo. Kaj je bil vzrok eksplozije niso mogli ugotoviti.

Nemški Rasputin. Pred kratkim časom se je pojavil v Nemčiji Josip Weissenberg, kateri se je proglasil za novega Mesijo in predstavnika sv. Duha. Osnova je svojo cerkev, zbral okoli sebe veliko število ljudi,

posebno žensk in opravljal cerkvene ceremonije. Toda kmalu so se pokazale slabe posledice naukov novega proroka. Več žensk je zblaznelo in večina je postala duševno zmedenih. Oblasti so postale na »Mesijo« pozorne in policija pridno preizkuje njegovo početje, njega samega je pa zaprla.

Vojna ladja, ki stane 40 milijonov dolarjev. V Filadelfiji so spustili te dni v morje ogromno bojno ladjo, katere zgraditev je stala 40 milijonov dolarjev. Na ladji bo 2000 mož posadke.

Razstava lepotic na Španskem. Ob priliki špansko-amerikanske razstave, katera se bo vršila letos v mestu Sevilla, je odločil diktator Španije Primo de Rivera, da se obdrži tudi razstava ženske lepote. Vsaka južno-ameriška država bo poslala po eno svojih lepotic na razstavo. Vse stroške prevzame španska država.

Revolucija blaznežev. V Beunos Airesu so se uprli v bolnici Mercedes blazneži, ki so si priskrbeli od zunaj revolverje. Šest blaznežev je napadlo svoje čuvaje in pobegnili. Enega od njih so uveli ostalih pet pa je izginilo brez sledu.

IV. vinski sejem »Ljutomerčanac« v Središču ob Dravi se vrši dne 24. januarja 1928 ob 11. uri predpoldne v občirni združni kleti in gornjih obsežnih prostorih te hiše, 20 minut od kolodvora. Vinskim kupcem se bodo nudila najboljša vina slavnege ljutomersko-ormoškega vinogorja vseh leg, vrhov in vrst. Za polovično vožnjo je zadruga že prosila. Obiščite torej sigurno ta IV. vinski sejem v Središču. Cene bodo zmerne in blagu primerne, kakor prejšnja leta, ko se je na ta dan prodalo na tisoče hl ljutomerskih vin.

Zakaj je vera v nevarnosti?

V Mirni peči na Dolenjskem je prišla žena posestnika Janeza Mihiča po spovedni listek.

Župnik jo vpraša: »Kam je volil vaš mož?«

Žena: »Ne vem!«

Župnik: »Jaz pa vem, zato vam ne dam listka!«

Posestnik Fran Jakopin iz Šentjurja pri Mirni peči gre k spovedi.

Župnik ga vpraša: »Ali ste kaj agitirali za volitve?«

Jakopin odgovori: »Seveda, saj sem bil čuvar svoje skrinjice.«

Župnik nato zapre vrata...

Ali se onim tam okoli stolne cerkve v Ljubljani še ne bodo odprle oči? Ali ne vedo, kam to pelje?

Seznam prispevkov za tiskovni sklad.

Ignac Kaušek, Černelo	50 Din
Franc Glavan, Železno	280 Din
Joško Benedikt, Stražišče	40 Din
Janez Glavan, Vel. Lašče	20 Din
Okraj. organ., Kamnik	420 Din
Andrej Knez, Šujca	40 Din
Ivan Oven, Stehanja vas	20 Din
Zbirka na seji SKS. Kranj	61 Din
Jernej Bohinc, Trboje	15 Din
Ivan Kalan, Suha	10 Din

Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala.

Za tiskovni sklad so zbrali tovariši na seji okrajnega odbora v Kranju Din 91.—. Iskrena hvala!

PODLISTEK.

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovornik, kmet.

(Nadaljevanje.)

Vsedel se je vrhu vinograda na omejniki in se zamislil. Mislil je na svojo izvoljenko, katero ljubi, kakor zna le slovenski kmečki fant ljubiti svojo bodočo družico življenja. V njegovem srcu je gorela tista prva, čista, neizkaljena ljubezen, ki vse pretrpi in vse prenese, samo da svoj cilj doseže. Z radostnim srcem je mislil nanjo tembolj, ker je bil prepričan, da dobi z Julčko ne samo ljubezljivo ženo, ampak tudi pridno, varčno in umno gosposinjko. Ravno radi tega mu je bila še posebno pri srcu. Koliko deklet je v okolici, katere bi tudi ne odrekle svoje roke, ko bi vprašal. Tudi take, ki se štejejo bolj imenitne, kakor on. Pa kaj se hoče. Nekaterim ni drugo mar kot lepe obleke. Drugim zopet samo pohajkovanje in kazanje po krčmah. Gospodarsko vzgojenih pa bi pri belem dnevu z lučjo v roki malo našel.

Z Julčko je bil zagotovljen, da mu bo na kmečko-trnjevi poti življenja sladka, zanesljiva opora in ne težavno breme, kakršno je žalibog veliko žen.

Iz teh različnih misli ga prebudi očetov klic doli pod vinogradom:

»Pavle, Pavle! Ali si tukaj?«

»Kaj pa je, oče.« se oglasi sin.

»Večerja že čaka na mizi. Hitro pojdi domov.«

Skoro se je ustrašil Pavle. Tema je že bila postala, pa ni nič opazil.

»Doma so te že povsod iskali. Slutil sem,

da si tukaj.« prijazno dé oče. »Kako se pač ti brigaš za gospodarstvo, a kakšen delomržež in čudak je Peter. Zmiraj samo tiste verske stvari premišljuje, išče, kje bi bilo kaj napačnega, kakor kak učenjak bogoslovja. Prej je bil tako vnet katolik, da bi najraje našim duhovnikom čevlje oblizal. Zdaj jih pa tako sovraži, da bi jih vse pobesil, ako bi bilo v njegovi moči.«

»Pustimo to, oče, pride morda tudi za njega žetev pameti.« prekinil je Pavle očetovo govorjenje. Neljubo mu je bilo o tem z očetom razpravljati.

Prišla sta na domače dvorišče. Pri mizi pod orehom je sedela cela družina: Mati, sestra Nežika, hlapec Gašper, star fant pretepač, a drugače priden delavec. Njegov rdečkast nos se je hudomušno svetil v svitu brleče doma napravljene sveče. Kazal je, da Gašpar rad pogleda v zakajeno sobo vaškega gostilničarja Muhca.

»He, Pavle! Mislil sem že, da vasuješ pri Julčki.« podraži Gašper mladega došleca. Glasen smeh se je razlegal v tih večerni zrak. Vprašujoče so uprli pogled na Pavleta. Ta pa se je držal resno kakor, da se njega stvar ne tiče. Ni se hotel prerekati z Gašperjem, ki je bil stare vrste babjek. Zato si je vsako znanje razlagal na način, kakor je bil sam navajen. Vsak večer stali pod oknom, klicati punčare, uganjati raznovrstne prikladne in neprikladne šale, paziti strogo na tuje potepuhe, ako pridejo ponočevat v njegovo bližino. Take predrzneže treba na mestu kaznovati in vzeti željo, še kdaj priti v okolico Velikih Grahovš.

Med večerjo in po večerji so se razgovarjali, kdo bode šel na Velikega šmarna dan na žegnanje k Mariji Snežni v Svetino.

»Oh mama, jaz bom letos tudi šla,« pravi hčerka Nežika.

»Seveda, vsi bomo šli. Samo ata bodo ostali doma,« odgovarja mati.

»Pa jaz tudi,« pravi Gašper.

»Kaj te ne mika več tja gor?« reče Pavle in vprašujoče nagajivo upre pogled vanj.

Gašper, kateremu je bilo stavljeno vprašanje neljubo, zaobrbe razgovor v drugo stran rekoč: »Kaj Svetina! Jutri, jutri pri Muhcu, to bo kaj. Domača veselica. Godba; igrajo trije cigani. Pridejo fantje iz Velikega Vrha, Malih Grahovš in tako dalje. Sporočili so nam, da pridejo tudi Kalobčani. Če res pridejo, jim bomo že pokazali.«

Postal je nevoljen pri spominu, kako so ga bili Kalobčani v zvezi s Svetinčani nekoč namazali na žegnanju v Svetini. Zmirom je želel, da pride prilika, ko jim bo vrnil.

Pavle je prinesel po večerji bariglico vina kot priboljšek večerje.

»To pač, to,« pravi Gašper, ko je odmaknil od ust, kamor je naenkrat steklo pol barigle žlahtnega vinca. Tlesnil je še parkrat z jezikom, hvalil vince in škilil za bariglico, ki je šla iz rok v roke, želeč, da še vsaj enkrat pride do nje. In res mu jo je ponudila hčerka Nežika rekoč: »Na, ravno zate je še!« Brzo je stegnil roko, da vzame bariglico. Nežiki pa je medtem že ušel smeh, kajti posoda je bila že prazna. Umaknil je roko, pogledal debelo, kakor bi vrezal stare masti in godrnjal: »Salamenske babe. Take so mlade punice. Pri vsaki priliki se norca delajo iz nas, poslov. Človek naj samo dela za tistih par goldinarjev na leto, drugače pa naj bi bil za psa pri hiši!«

Ni veliko manjkalo, da se ni parkrat trdo pridušil. Bil je namreč bolj samoljuben. Hitro je bil užaljen, če bi ga hotel kdo malo potegniti. Zdaj ga je potolažil Pavle, ki je prijel bariglico in odšel drugič po vino.

(Dalje prih.)

Narodni gospodar.

Kako se ustanovi zadrugo?

Dasi so zadruge zelo koristne in doslej v splošnem tudi odlično delujejo, pa je vendar treba pred ustanovitvijo ugotoviti, če so dani stvarni in osebni predpogoji za uspešno poslovanje. Stvarni predpogoji so navadno povsod dani, osebni pa dostikrat manjkajo. Najvažnejši pri vsaki zadrugi so namreč zavedni in složni zadržniki ter sposobno in požrtvovalno vodstvo.

Način ustanovitve.

Zadrugo se lahko ustanovi na sledeča dva načina:

1. Najpravilnejši način je, da se skliče ustanovni občni zbor, katerega se mora udeležiti vsaj toliko oseb, kolikor članov naj štejeta načelstvo in nadzorstvo, tedaj kakih deset. Najprej se mora izvoliti predsednika občnega zbora, zapisnikarja in dva overovatelja zapisnika. Zapisnik se sestavi po vzorcu, ki se ga dobi pri Zvezi.

Nato mora nekdo pojasniti namen in pomen zadruge. Če je večina za ustanovitev, se mora sprejeti prve člane. To se zgodi tako, da ti podpišejo pristopnice, ki se jih dobi pri Zvezi. Ti člani tvorijo ustanovni občni zbor in imajo na njem glasovalno pravico. Dalje se sprejme pravila in izvoli načelstvo ter nadzorstvo.

Pravila se sprejmejo tako, da se točko za točko prečita vzorec pravil in določi končno besedilo ter nato odobri z večino glasov. Vzorec pravil se dobi pri Zvezi in je sestavljen na podlagi zakonov in dosedanjihkušenj, vsled česar naj se ga dopolni v sledečih točkah:

1. Tvrdba in sedež. Tvrdba mora biti vzeta iz predmeta, s katerim naj se zadruga peča, n. pr.: Kmetiška hranilnica in posojilnica, Kmetiška gospodarska zadruga, Mlekarška zadruga itd. Za sedež naj se določi trg ali vas, v katerem bo imela zadruga svoj sedež.

2. Okoliš. Denarna zadruga naj ima okoliš občine, v kateri ima svoj sedež in nanjo mejnih občin, druge vrste zadrug pa okoliš zemljepisne enote, t. j. od ene občine do enega sodnega okraja.

3. Višina deležev: Pri denarnih naj bodo nizki (10 do 20 Din), pri drugih visoki (50 do 500 Din), to zato, ker potrebujejo slednje več lastne obratne glavnice.

4. Zveza ali jamstvo članov: Za denarne zadruge neomejeno, za druge omejeno in sicer tri- do desetkratni znesek združnih deležev.

5. Število članov načelstva: Pri manjših zadržkih 3 do 5, pri večjih 5 do 7. Število članov nadzorstva naj znaša 3 do 5.

6. Razglasi zadruge: Oklic pred cerkvijo, okrožnica vsem članom ali kakor je v kraju običajno.

Najboljše je, če se sestavlja pravila sporazumno z Zvezo in jo v ta namen prosi, da pošlje svojega strokovnjaka na ustanovni občni zbor. Posebno naj se vpraša Zvezo za svet, če se hoče napraviti v pravi-

lih kako izpremembo, da se sicer ne pride navzkriž z zakoni.

Izvolitev načelstva in nadzorstva se izvrši po dotičnih določenih pravil, ker sedaj že veljajo sprejeta pravila.

II. Ako ne kaže ali ni mogoče sklicati ustanovnega občnega zbora, se lahko ustanovi zadrugo tudi brez istega. Ustanovi jo toliko oseb, kolikor jih je treba za načelstvo. V tem primeru ni treba sestaviti zapisnika, temveč se mora samo izpolniti in odobriti pravila, kakor je o tem natančneje pojasnjeno zgoraj. Te osebe so ustanovitelji in prvi člani, katerih skrb je, da dobe nadaljne člane in skličejo po registraciji pravil občni zbor, ki izvoli načelstvo in nadzorstvo.

Registracija pravil in načelstva.

Po ustanovnem občnem zboru se mora deželno ali okrožno kot trgovsko sodišče prositi, da vpiše v združni register pravila in člane prvega načelstva.

V ta namen se napravi prošnja (formular se dobi pri Zvezi), prepiše zapisnik o ustanovnem občnem zboru in pravila v dveh izvodih, od katerih naj velja en izvod za izvirnik, drugi izvod pa za prepis. Ko je to gotovo, povabi načelnik vse člane načelstva (nadzorstva ni treba), vzame prošnjo, izvirnik in prepis pravil ter izvirnik in prepis zapisnika o občnem zboru ter gre z njim k okrajnemu sodišču ali notarju. Pred sodiščem ali notarjem vsi člani načelstva lastnoročno podpišejo izvirnik pravil in prošnjo in sicer: prošnjo dvakrat: enkrat pod svojimi imeni, enkrat po pod datumom. Sodni uradnik ali notar nato v prošnji in izvirniku pravil potrdi lastnoročnost podpisov. Poleg tega mora notar ali sodišče tudi na prepisu zapisnika in prepisu pravil potrditi, da se vjemata z izvirniki.

Nato se prošnjo, oba izvoda pravil ter prepis zapisnika pošlje deželno ali okrožnemu kot trgovskemu sodišču, da izvrši registracijo.

Kolekovati ni treba ne prošnje ne priloge ne legalizacije podpisov, temveč se mora na mestu, kjer bi moral biti kolek, napisati: »Takse prosto po naredbi fin. min. z dne 25. decembra 1923., št. 43322.« Ako bi sodišče ali notar zahteval kolke, ga je opozoriti na dotično naredbo v »Uradnem listu« št. 1. iz l. 1924.

Ako trgovsko sodišče najde kakke napake v pravilih, jih pošlje v popravek. V tem primeru se je obrniti na Zvezo za pojasnilo.

Prijava zadruge ostalim oblastem, Ko sodišče vrne izvirnik pravil in sklep, da je zadruga vpisana v združni register, jo je treba prijaviti srezkemu poglavarstvu, davčni administraciji in finančnemu okrajnemu ravnateljstvu in poslati na vsako teh oblasti izvod pravil.

Srezkemu poglavarstvu se zadrugo samo prijavi, davčno administracijo prosi, da ji prizna davčne ugodnosti v smislu čl. 262 fin. pror. zak. za l. 1922/23, finančno okrajno ravnateljstvo pa, da prizna taksne ugodnosti v smislu naredbe fin. ministra z dne 25. decembra 1923, št. 43322.

Pričetek poslovanja.

Po registraciji in prijavi oblasti lahko prične zadruga poslovati. Prične sicer lahko že tudi prej, vendar pred izvršeno registracijo le na odgovornost članov prvega načelstva.

Najprej je treba nabaviti potrebne poslovne knjige in tiskovine, nato pa pobrati deleže. Ostalo velja za vsako vrsto zadrug drugače in je zato najbolje prositi Zvezo, da pošlje svojega veččaka, ki da potrebna navodila. Tudi knjige in tiskovine se dobe pri Zvezi.

Naša »Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani«, Janez Trdinova ulica 8 izvrši vse zgoraj navedene začetne posle brezplačno.

Važno vprašanje.

Za Slovenijo in njeno prebivalstvo je vprašanje prehrane najbolj važno. Iz vojne pa tudi iz današnje dobe vemo, da Slovenija ne prideluje toliko živeža, kolikor bi ga morala, da bi mogla preživeti svoje prebivalstvo, ampak mora zlasti ali žito dokupovati, ali pa se morajo ljudje izseljevati.

V novejšem času pa vzbuja veliko pozornost kmetijskih krogov v zelo naprednih deželah (v Avstriji, na Ogrskem itd.) za nas popolnoma nov način pridelovanja žita. Znan pa je ta način pridelovanja žita že tisočletja na Kitajskem.

Stvar je v glavnem sledeča:

Vsak kmet pri nas ve, kako se prideluje salata. Spomladi pripravimo gredo, kamor vsejemo salatno seme. Čez kakih osem dni prerijejo rastlinice zemljo in ob količkaj ugodnem vremenu se prav naglo razvijejo posamezna salatna peresca.

Ko so salatna peresca dovolj razvita, se zgodi lahko dvoje: Ali pu-

stimo rastlino rasti po svoje naprej, ali pa posamezne rastline — sadike — izrujemo ter jih presadimo na novo gredo. Izkušnja uči, da peresca presajenih sadik počasi odmrjejo, na mesto njih pa poženejo korenine, novo, silno bujno perje, ki se zvije počasi v močne glave.

Na podoben način se da ravnati tudi z žitom in kakor pišejo veččaki v raznih časopisih, je učinek silen. V slovitnem nemškem tedniku »Der österreichische Volkswirt« je izšel približno pred dvema leti obširen članek, kjer pisec trdi, da donaja novi način pridelovanja žita na skromnem prostoru (okoli 5 ha) okoli 4000 avstrijskih šilingov dohodka. Med vojno pa je na ta način pridelovanja žita — s presejanjem — opozoril list »Arbeiter-Zeitung«.

Žitne sadike se namreč presejajo tako, kakor vsaka druga (n. pr. salatna ali zeljnata sadika). Presajati se da tudi koruza, ne samo pšenica. Pšenične sadike se presajajo, ko dorastejo do prvega »kolena«.

Nam ni znano, ali so se kakšni taki poskusi vršili tudi že kje v naših krajih. Ker pa se bliža pomlad, bi bilo gotovo silno važno, če bi se oglasil kakšen strokovnjak, in celo reč temeljito pojasnil, kajti ni dvoma, da bi se našli ljudje, ki bi ta način pridelovanja prehrane tudi v Sloveniji radi poskusili.

Kmečki fant.

Kožni sejem v Ljubljani se prične dne 23. t. m. ob 8. uri zjutraj in se vrši na prostoru Ljubljanskega velesejma. Tega dne dopoldne se bo kupovalo in prodajalo na drobno, zlasti pa bo Lovska zadruga oz. »Divja koža« prevzemala od zamudnikov v komisijo kože vseh vrst. Sprejemanje kož pa se brezpogojno zaključuje tega dne opoldne. V tem času je tudi ogled posameznih partij kož, pripravljenih za dražbo. Popoldne ob 15. uri pa se prične dražba kož v sortiranih partijah. Prihodnji dan (24. t. m.) bo obračun s kupci in oddajale se bodo kupcem izdražene kože. Kdor ima kože divjih živali, naj jih takoj pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem. Če mu ni kaj znano, naj istotam zahteva pojasnila, ki jih dobi brezplačno z obratno pošto.

Vinarski in sadjarski tečaji. V svrhu temeljite praktične izobrazbe v vinarstvu in sadjarstvu se bode ta priredila od 15. februarja do 15. novembra 1928 dva devetmesečna viničarska tečaja in sicer pri drž. trtnih nasadih in drevesnicah v Pekrah, pošta Limbuš in Kapeli, pošta Slatina Radenci. Gojenci dobe prosto stanovanje, brezplačno kmečko hrano in mesečno po 100 Din na roko, da si oskrbe pranje perila ter razne majhne potrebščine za telesno nego in za snazanje obleke in obuvala. V tečaj se sprejemajo viničarski in kmečki mladeniči iz mariborske oblasti, ki so stari najmanj 16 in ne več nego 24 let ter so fizično dovolj močni za lastnoročno opravljanje vseh opravil v vinogradniškem obratu. Primerno kolokovanim prošnjam za sprejem je priložiti: 1. krstni list, 2. zdravniško spričevalo, 3. npravstveno spričevalo, 4. obvezo starišev, da puste prosilca 9 mesecev nepretrgano v tečaju in 5. odpustnico ljudske šole. Tako opremljeno prošnjo naj prosilci najkasneje do 1. februarja 1928 osebno izročijo upravniku državnega trinega nasada v Pekrah ali Kapeli, kjer pač žele tečaj obiskovati. O sprejemu v tečaj bodo prosilci takoj po 1. februarju 1928 obveščeni. Tečajniki dobe ob zaključku tečaja spričevalo o doseženi sposobnosti za opravljanje v vinogradništvu in sadjarstvu.

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI so:
„GRITZNER“
in „ADLER“
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremljenih. • Istotam švicarski
pletilni stroji „DUBIED“.
Pisalni stroji „URANIA“.

Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
blizu Prežernovega spomenika ob vodi.

Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje poletni gospodinski tečaj, ki se bo vršil od 15. marca do 15. avgusta 1928. V tečaj se sprejmejo noprostranji in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. februarja t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Šmihelu, p. Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnji, ki je kolika prosta, se priloži krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

V dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo 25. februarja 1928 praktikanti (vajenci). Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj osnovna šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost, Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti posejajo jezikovni in računski pouk, drugače delajo z drugimi učenci zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobi-

vajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1928/29 kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (20 in 5 = 25 Din) za sprejem praktkantov je poslati direk-ciji dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru takoj ali najkasneje do 25. januarja 1928 s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko izpričevalo in 4. izpričevalo o npravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pi-smeno. Drugi listi se naprošajo za po-natis tega razpisa. — Direktor Andrej Zmavc.

Mlekarstvo-sirarski tečaj na specialni poljedelski šoli za mlekarstvo v Škofji Loki. Uprava specialno kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki javlja tem potom, da se z dne 1. februarja 1928

otvori na tej šoli drugi pet in pol mesečni mlekarstvo-sirarski tečaj. Za obiskovanje tega tečaja je predvidenih 10 mest za prosilce iz Slovenije. Kurzisti se vzdržujejo brezplačno iz razpoložljivih kreditov do 1. aprila 1928, t. j. do prevzema specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki v upravljanje Oblastnega odbora ljubljanske oblasti. O načinu vzdrževanja odnosno eventualnega plačevanja vzdrževalnine po 1. aprilu 1928 pa bo kot kompetentna oblast še odločil ljubljanski oblastni odbor. Reflektanti naj naslove svoje lastnoročno napisane prošnje najkasneje do 20. januarja 1928 na upravo specialne kmetijske šole za mlekarstvo v Škofji Loki. Prošnjam za sprejem naj prilože: 1. Solsko spričevalo, da so dovršili vsaj 5 razredov osnovne šole. 2. Dovoljenje očetovo odnosno varuha za obiskovanje tečaja. 3. Npravnostno spričevalo. 4. Zdravniško spričevalo. 5. Dokaz o držav-

ljanstvu SHS (domovnica). 6. Izkaz o premoženjskem stanju, potrjen od pristojne davčne oblasti. Reflektanti z dobrim šolskim uspehom odnosno dokazano prakso v mlekarstvo sirarski stroki uživajo prednost pri odbiranju.

Izjava in pojasnilo.

Podpisani sem o priliki revizije računov za nabavo zvonov izjavil, da sem izplačal J. Dolencu 25 Din, kljub temu, da je eden izmed revizorjev trdil, da ta račun ni plačan. Da ne bi J. Dolenca zadel kak očitak, da je hotel biti dvakrat plačan, izjavljam, da sem se zmotil in da Dolenc ni bil izplačan. Svojo terjatev je pa Dolenc prepustil občinski ubožni blagajni z izjavo, da kar se njega tiče je sedaj račun glede zvonov v redu.

Josip Hiteje.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(Čiro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menk ter trg. casij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Najboljšo Thomasovo žlindro

ZVEZDA

po Din 143,- za 100 kg prodaja

Osrednja gospodarska zadruga

„EKONOM“

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 7

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz lesne tovarne. 15-letna garancija. Vezanje se počuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn: „DÜRKOPP“, „STYRIA“, „WAFFENRAD“ (oročno kolo). — Plešni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke!
Cenike franco in zastonj!

SVINJSKE SUROVE KOŽE

plačamo

prve vrste brez zarez in lukenj	Din 18,- za kg
druge vrste	„ 10,- „ „
svinjske kože hrvaških prešičev	„ 6,- „ „

Nabiralcem 1 Din več.

Prejem v našem Centralnem skladišču na Dunajski 23, pri Pollaku.

Istotam se prodaja najboljše in najbolj trpežne čevlje, usnje in drugo po tovarniških cenah. — Tovarna usnja in čevljev

== CARL POLLAK d. d. Ljubljana. ==